

40 let českého heavy metalu

Titulek článku nelže. Ač se to zdá skoro neuvěřitelné, tuzemská metalová scéna se opravdu začala formovat už před čtyřiceti roky. Pokusme se tedy ony čtyři dekády přiblížit aspoň takřikajíc letem světem a poukázat na to nejpodstatnější, co s sebou ohledně toho zřejmě nejtvrďšího a nejsyrovějšího hudebního žánru přinesly.

TEXT: PETR KORÁL

Obecně je nikoliv neprávem za první zdejší heavymetalovou skupinu označován legendární pražský **Arakain**, který se dal dohromady v březnu 1982. Pro úplnost je ale třeba zmínit, že již v roce 1980 vznikl rovněž v Praze **Krokot**, který se také pokoušel o tvorbu v duchu melodického metalu. A na tanečních zábavách po českému venkově bylo už od toho samého roku možné občas zaslechnout převzaté zahraniční metalové šlágry – například jihočeský **Bonton** a jeho pokračovatelé **Park X** hráli nějaké písně od Judas Priest obdařené vlastními českými texty.

Arakain, Krokot a o chvíli později také **Vitacit**, **Törr**, **Tam**, **Hever** a další skupiny způsobily, že v polovině 80. let tu už existovala nepřehlédnutelná posluchačská základna nového stylu. Jako zásadní bod zlomu je nutné brát i skutečnost, že v té samé době se jednoznačně k metalu přiklonil také ostravský **Citron**. V důsledku toho se tu objevila první profesionální heavymetalová kapela, jejíž popularita šla prudce nahoru. Debutová LP deska Citronu *Plni energie* se stala jednou z nejprodávanějších domácích nahrávek roku 1986. V červnu 1987 soubor naplnil patnáctitisícovou Sportovní halu v Praze, o rok později vydal snad ještě kultovnější album *Radegast* a vše vyústilo ve vítězství v anketě Zlatý slavík v kategorii skupin.

Obrovský vzestup posluchačského zájmu však zažívali i jiní metalisté, zejména Arakain, Vitacit, brněnské party **Titanic** a **Kern** a také Törr, který odvážně naskočil na vlnu satanisticko-okultního black metalu, mimořádně provokujícího

tehdejší komunistické „kulturní dohlázele“. Samostatného elpíčka se však před listopadem 1989 dočkal jen Titanic, ostatní si museli počkat až na pád režimu.

ZLATÁ DEVADESÁTÁ...

První půli 90. let je možno považovat za jakousi zlatou éru českého metalu, který už se v té době rozvětvil do vícero subžánrů, od klasického heavy metalu přes speed, thrash a black až po death a doom metal a grindcore. Metalových desek, kazet a CD tuzemských interpretů se prodávalo obrovské množství a určitě by se dalo říct, že metal v tomto směru zažíval svůj vrchol. Vedle již dříve zmíněných kapel do pomyslné první ligy definitivně postoupil i **Motorband** s fenomenálním zpěvákem Kamilem Střihavkou, **Kreyson** zformovaný kolem neméně znamenitého vokalisty Ládi Křížka známého už z Vitacitu a Citronu nebo extrémnější metalové odrůdy vyznávající party **Debustrol**, **Root**, **Master's Hammer**, **Kryptor** či **Krabathor**. Doba po sametovém převratu byla v mnoha směrech naprosto jedinečná, lidé byli ochotni věnovat svoji pozornost všemu, co bylo dříve potlačované a zakazované, a tak se mohlo stát i to, co se nejspíš už nikdy nebude opakovat. Například že druhou nejprodávanější českou, respektive tehdy ještě československou deskou byl jeden měsíc roku 1991 nekompromisní debut *Neuropatolog* thrashmetalového Debustrolu nebo že v odpoledním vysílání veřejnoprávní České televize jste v tu dobu mohli zhlédnout

... po roce 1993 se začala situace prudce měnit: metalové nahrávky – dalo by se říct, že celkem přirozeně – se přestaly prodávat v oněch takřka nepochopitelných počtech...

vysoce kontroverzní videoklip black-metalových Master's Hammer s úplně obnaženou dívkou kdesi v kostele...

Hodně desek v té době vycházelo u úspěšně rozjeté firmy Monitor, která pro zdejší hard & heavy scénu jistě vykonala spoustu záslužné práce. Ovšem po roce 1993 se začala situace prudce měnit: metalové nahrávky – dalo by se říct, že celkem přirozeně – se přestaly prodávat v oněch takřka nepochopitelných počtech, a Monitor jako ryze komerční subjekt tudíž neměně přirozeně z vydávání metalu (až na výjimky) vycouval. A pro ostatní velké vydavatelské společnosti víceméně platilo totéž.

... A ZPĚT (ČÁSTEČNĚ) DO UNDERGROUNDU

V důsledku toho se už někdy od poloviny 90. let v ČR vytvořil model, který je typický de facto pro celý svět. To znamená, že větší a střední vydavatelé se začali věnovat v podstatě jen těm „ekonomicky zajímavým“ metalovým formacím a zbytek kapel se pomyslně stáhl do undergroundu – rozumějte k malým, specializovaným labelům, kde se povětšinou odehrávalo to v daném žánru umělecky nejzajímavější či nejprogresivnější. Takhle to, velice zjednodušeně řečeno, funguje vlastně až

Debustrol 2020, foto: Petr Bryk

podneška: s jediným rozdílem spočívajícím v tom, že v současnosti už se řada kapel (včetně těch takřka velkých) obejde bez služeb gramofirem a svoje nové nahrávky si realizuje vlastním nákladem.

Každopádně v průběhu let se na domácí scéně postupně vynořila spousta bezesporu kvalitních a invenčních skupin, které začaly různým způsobem v dobrém konkurovat té první a druhé tuzemské metalové generaci a zcela logicky je doplňovat či přímo nahrazovat. To se začalo projevovat jak na koncertních a festivalových pódiiích, tak třeba v hlasování specialistů v rámci žánrových Cen Anděl nebo velmi

respektované ankety Břítva. Pokusme se nejen z jejich výsledků vydolovat ta možná nezávadnější jména: **Insania, Silent Stream Of Godless Elegy, Hypnos, Asmodeus, Malignant Tumour, Forgotten Silence, Tortharry, Ador Dorath, Maniac Butcher, Inferno, Endless, Ingrowing, Cruadalach, Fleshless, Panychida, Lykathea Aflame, Trollech, Stíny plamenů, Dying Passion, Modern Day Babylon, Exorcizphobia, Lahar, Kaar, Cult of Fire...** Většina z nich je stále aktivních.

Ale to jsme pořád víceméně v klubové/undergroundové sféře, přitom metal v té melodičtější a obecně stravitelnější podobě se samozřejmě i dnes občas

hraje také na pódiiích velkých kulturáků nebo přímo hal. V této souvislosti nelze nezmínit, že co se týče návštěvnosti, stále populární „veterány“ jako Arakain, Citron nebo Kreyson v poslední době asi převálcovali jednak mladší a progresivněji znějící **Dymytry**, jednak vesměs zkušenými muzikanty tvořený **Traktor**. (Pomíjím Škwor, který už za metalovou kapelu obvykle nebývá považován.)

KDO TO DEFINITIVNĚ „PROKOPNE“ I VENKU?

Řada zdejších metalových spolků vyráží koncertovat do zahraničí, někdy i na

Surma Band, foto: Kryštof Peterka

... v průběhu let se na domácí scéně postupně vynořila spousta bezesporu kvalitních a invenčních skupin, které začaly různým způsobem v dobrém konkurovat té první a druhé tuzemské metalové generaci a zcela logicky je doplňovat či přímo nahrazovat.

souvislá turné (a nejen po Evropě!). Třeba český grindcore má ve světě skvělý zvuk a skupina **Gutalax** už je v rámci žánru opravdová mezinárodní hvězda. Podobně Master's Hammer (kteří však

před dvěma lety zřejmě definitivně uzavřeli svoji činnost), Root a Cult of Fire jsou v blackmetalovém ranku také všeobecně uznávané veličiny, nemalé renomé si vydobyli například i symphometalisté **WelicoRuss**, powermetalová **Sebastien** nebo některé death-metalové skupiny v čele s Krabathorem a Hypnos.

Něco tomu ale stále chybí. Totiž kapela, která bude vydávat u velké, na metal zaměřené zahraniční firmy a stane se hvězdou netoliko v rámci nějaké „subžánrové podmnožiny“, nýbrž celé světové tvrdé scény. Zdálo se, že by to mohli prolomit jihočeští **Seven**, kteří vydali jednu desku u renomovaných Nuclear Blast (*Freedom Call* v roce 2011), leč nakonec z toho bohužel moc nebylo. Momentálně má podobnou šanci nový symfonicko-metalový projekt **Surma**, jehož hybateli jsou česká zpěvačka Viktorie Surmová a zpívající kytarista Heri Joensen z Faerských ostrovů a který zaštitil další věhlasný label Metal Blade. Držme palce. ☒